

המהומות בגבעת הקפיטול: תגובות במדינות ערב ואיראן

מאת ד"ר אדי כהן

מבט מבס"א מס' 1,892 , 19 בינואר 2021

תקציר: הרחוב והרשתות החברתיות הערביות הגיבו להתפרצות ההמונית להיכל הקודשים של הדמוקרטיה האמריקנית, אך אנשים המקורבים לממשל ללא תפקיד רשמי לא הסתירו יותר משמץ של שמחה לאיד. כך למשל צייץ חבר הפרלמנט המצרי לשעבר וכיום המו"ל של העיתון המצרי הגדול **אלאסבוע** (השבוע) מוצטפא בכרי: "ננסי פלוסי משפילה את ההמון ודורשת לטהר את גבעת הקפיטול. זו הדמוקרטיה שלך גב' ננסי, תזכרי את ההצהרות של הדמוקרטור אובמה ואת תגובתו לאירועי החבלה שנעשו על-ידי חבריו נגד המוסדות הרשמיים של מצרים". במילים אחרות, בכרי מצביע על צביעות ארה"ב בהוקעת משטר מבארכ על ניסיונו המוצדק למנוע את הפלת משטרו במהומות ינואר 2011 ("האביב הערבי") בעוד היא מגיבה באורח דומה לניסיון לערער את משטרה היא.

בדומה כתב העיתונאי הסעודי אחמד אלפראג' המקורב למשפחת המלוכה הסעודית: "אני עדיין זוכר איך אובמה והילרי והחבורה שלהם הגנו על אלה שפרצו לפרלמנט הכווייתי תחת התרוץ של חופש זכויות. הכיצד הם מוחים כיום על פריצת אזרחים אמריקנים לקונגרס? זה המוסר הכפול של המערב".

תגובת הרחוב הערבי גילתה כפל רגשות. כשזכר הדיכוי האכזרי של אירועי "האביב הערבי" ומלחמות האזרחים העקובות מדם שפרצו בעקבותיו טריים בזיכרון הקולקטיבי, האיפוק היחסי שגילו שלטונות החוק האמריקנים בדיכוי ההתפרצות לקונגרס נתפס באורח חיובי. עם זאת, הרשתות החברתיות בערבית, במיוחד אלה התומכות באיראן, בחזבאללה ובמיליציות השיעיות, הגיבו בהתפרצות של שמחה לאיד. בציוצים רבים עם ההשטאג "ארה"ב מתגלה" הובאו תמונות ונאומים של המנהיג האיראני העליון חמינאי, של מנהיג חיזבאללה חסן נסראללה, ושל קאסם סולימאני מלוויים בדברי נאצה ולעג

כנגד ארה"ב והדמוקרטיה האמריקנית והצגת מהומות הקונגרס כנקמה על מותו של סולימאני.

מעניין לציין שדווקא תגובת הרחוב האיראני והרשתות האיראניות הייתה מרוסנת יותר, דבר המצביע על האיבה הגוברת לשלטון האייתוללות והערכה לדרך בה מתנהלת המערכת הפוליטית בארה"ב. בניגוד בולט לכך ניצל הממשל בטהראן את האירועים בווינגטון, שאירעו ביום השנה להריגת סולימאני שלגביו הובטחה תגובה מוחצת שלא התממשה, להצגת שמחה לאיד משולבת בהטפת דברי תוכחה. כדברי הנשיא רוחאני בנאום פומבי:

מה שראינו בארצות הברית מראה מעל לכל כמה הדמוקרטיה המערבית היא שברירית ופגיעה. ראינו שלמרבה הצער האדמה פורייה לפופוליזם, למרות ההתקדמות במדע ובתעשייה. הגיע פופוליסט והוביל את ארצו לאסון בארבע השנים האחרונות. אני מקווה שכל העולם והדיירים הבאים בבית הלבן ילמדו ממנו.

עם זאת הקפיד רוחאני להשאיר פתח לשיפור יחסים עם הממשל הנכנס ובמקביל להתייחסויות השגרתיות לארה"ב כ"שטן הגדול" בנאומו דחק בנשיא-הנבחר ביידן להשיב את ארה"ב "למצב הראוי לאומה האמריקנית, מכיוון שהאומה האמריקנית היא אומה גדולה".

* ד"ר אדי כהן הוא חוקר במרכז בס"א. מתמחה ביחסים בתוך העולם הערבי, בסכסוך הערבי-ישראלי, בטרור, ובקהילות יהודיות בעולם הערבי. מחבר הספרים "השואה בעיני מחמוד עבאס" ו"המופתי והיהודים: מעורבותו של חאג' אמין אלחוסיני בשואה ומלחמתו נגד יהודי ארצות ערב 1935-1946 שיצא לאור בינואר 2021